

Гриневич Анастасія Юрїївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук *Матчук С. В.*

УКРАЇНСЬКА МОВА В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Мова – це скарбниця духовних надбань нації, досліду співжиття, праці і творчості багатьох поколінь. Разом із тим мова – це і своєрідний оберіг звичаїв і традицій, запорука інтелектуального зростання, розвою та поступу народу в загальносвітовому житті. Вона характеризується єдністю, взаємозв'язком та взаємозалежністю всіх її складових одиниць. Належачи до так званих вторинних систем, мова існує не сама по собі, а в людському суспільстві, похідною від якого є [1].

Мова є суспільним явищем. Тобто існує взаємозв'язок мови і суспільства. Мова проникла в усі суспільні сфери. Вона також є основним зняряддям соціалізації людини в суспільстві. Адже нам щодня доводиться спілкуватися та пристосовуватись до оточуючих людей, зміцнювати зв'язки та взаємодіяти з різними суспільними групами і в цьому проявляється наша людська суспільна сутність. А мова якраз і є засобом спілкування, інтелектуального освоєння та збереження досвіду людства, а також умовою його подальшого розвитку.

Мова – твердиня народу й визначальна ознака нації, скарбниця її культурних надбань, засіб спілкування та консолідації суспільства [2]. У мові проявляються найважливіші ознаки нації, досвід її існування. І саме мова представляє націю на світовому рівні.

Українська писемність має тисячолітню історію і займає своє унікальне місце серед інших світових мов. Українська мова згідно зі ст. 10 Конституції України має офіційний статус державної мови. Але не зважаючи на те, що українська мова є обов'язковою для вживання у всіх сферах суспільного життя: у державних урядових установах, початкових, середніх та вищих навчальних закладах, дитячих дошкільних установах, у пресі, продукції кіностудій і т.д. вона й донині перебуває в скрутному

становищі. Адже в жодній з європейських країн крім України не виникало скільки дискусій стосовно мовного питання, ніде навіть не поставало питання, чи потрібно користуватися й вивчати мову титульної нації.

В історії нема прецедентів існування безнаціональної держави. Тобто існування суспільства передбачає спільну мову, адже саме мова є тією особливістю, котра і визначає самототожність нації. Як влучно висловився відомий мовознавець А.А. Бурячок, «завдяки мові нормально функціонує державний організм як політично, так і економічно, і культурно. Мова – найголовніший чинник консолідації нації, її основна ознака» [3, с. 275]. Такі поняття, як держава, нація і мова у національній державі повинні бути однаково важливими. Адже, як попереджав О. Потебня, денационалізація народу призводить до «дезорганізації суспільства, аморальності, спідлення».

Саме мовний чинник, котрий використовувався шовіністично налаштованими політиками як засіб дестабілізації українського суспільства був чи не найголовнішою причиною спалаху військових конфліктів на сході України і в Криму.

Україна все ще перебуває на стадії державотворення та відстає у своєму розвитку від багатьох держав. В державі існує багато проблем, що потребують нагального вирішення. І одна з них – це впровадження української мови в усі сфери життєдіяльності держави: політику, економіку, науку, вищу школу та інше [4]. Україна потребує фахівців нової генерації, висококваліфікованих, грамотних, з високим інтелектуальним потенціалом, які вільно володіють українською мовою, користуються нею в усіх сферах і особливо у професійній. Саме таких фахівців потрібно не тільки вивчити, а й виховати.

Вихованням підростаючого покоління та фахівців, здатних змінити країну на краще повинно займатися суспільство. Майбутнім фахівцям потрібно прищеплювати певні якості та культурні цінності, використовуючи для цієї мети цінності та ідеали, здатні змінити не лише окремо взятую особу чи групу осіб, а й усе сучасне суспільство. В умовах соціальної кризи та на фоні загального невдоволення життям виникає збільшення активності особи, як суб'єкта історичного процесу, що в свою чергу допомагає реалізовувати свою внутрішню соціально-психологічну готовність до активної творчої діяльності з метою пошуку виходів з цієї ситуації. Неможливо побудувати насправді розвинену, сильну демократичну державу

без культивування серед населення духовних цінностей. Мова є однією із цих цінностей. Мова народу є головною складовою частиною його існування. Вона є тим знаряддям в культурі, освіті, науці, без якого держава і суспільство не зможуть існувати. І хоча нашу мову намагались довгий час знищити, не допустити її до політичного, економічного і культурного життя, але вона зуміла відстояти своє право на існування.

Стан суспільства має безпосередній вплив на розвиток і функціонування мови. У мові відображаються всі існуючі в суспільстві соціальні диференціації (класові, професійні та статеві). На розвиток мови впливає багато чинників, це і рівень освіченості населення, і демографічні процеси в країні. Такі як внутрішня та трудова міграція, зміни у співвідношенні міських та сільських жителів тощо. Політичні зміни в суспільстві також мають вплив на розвиток мови. До того ж суспільство і держава, проводячи цілеспрямовані урядові заходи можуть свідомо здійснювати вплив на мову. Такий вплив називається мовною політикою держави і спрямований на забезпечення оптимального функціонування української мови в усіх сферах життя українського суспільства, їх подальшого розвитку та взаємодії. Українська мова, є важливим елементом у подальшому зміцненні української державності та в забезпеченні культурного та економічного розвитку держави.

Державна мовна політика і зміни в свідомості населення допомагають українській мові відроджуватися. Можливо цей процес займе багато часу, але вже зараз відчуваються зміни на краще, українська мова впевнено і безповоротно входить в усі сфери суспільного життя, розширює свої суспільні функції. Українська мова не зважаючи на всі політичні та економічні труднощі відвойовує втрачені позиції на всіх рівнях політичного, громадського і культурного життя, а тому її вивчення набуває пріоритетного значення. Мова поширюється на всі сфери нашого життя та розширює своє функціонування. Величезний вплив на стан мови населення мають засоби масової інформації, а саме преса і телебачення. Лексика сучасної української мови весь час змінюється, в повсякденне життя входять нові слова. Але Україна зрівняється з цивілізованими високорозвиненими і висококультурними країнами тільки тоді коли українці усвідомлять свої національні цінності й почнуть цінувати свою мову. І Україна має на це всі шанси, адже в українській культурі поширюється ідея громадянського

суспільства і культивується серед населення бажання жити в демократичній, правовій державі. А для досягнення мети потрібно, щоб всі українські громадяни незалежно від національності знали і поважали державну мову, вміли спілкуватися нею та володіли культурою мовлення. Державна мова повинна виконувати всі суспільні та культурні функції, бути мовою науки.

Список використаних джерел

1. Зубков М. Сучасне Українське Ділове Мовлення. Торсінг, 2002. 448 с.
2. Дзюба І.М. Починаймо з поваги до себе: Ст., доп. К.: Просвіта, 2002. 59 с.
3. Бурячок А. «Просвіта»: історія та сучасність (1868–1898). К.: Веселка, 1998. 308 с.
4. Кононенко П.П. Українознавство. К.: Заповіт, 1994.

Дмитренко Дмитро Юрійович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач кафедри юридичного документознавства навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Проценко Г. П.

МОВЛЕННЄВА АГРЕСІЯ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ

Сучасне суспільство наполегливо демонструє гуманістичні тенденції свого розвитку у всіх галузях науки, культури, економіки. Однак, глибинними причинами багатьох цивілізаційних процесів часто називають тенденції агресивності людства: від завоювання життєвого або економічного простору, до експансії культури, мови. Останнє зумовило підвищений інтерес до цієї проблеми і серед психолінгвістів, оскільки міжособистісні відносини – це в першу чергу мова і спілкування.

Останні чверть століття дослідження проблем агресивної поведінки та спілкування отримали новий імпульс. Це обумовлено низкою важливих змін у житті сучасного суспільства. Найчастіше активне підвищення рівня агресивності суспільства науковці пов'язують із бурхливим розвитком інформаційно-технічного простору людини. Маючи безліч привабливих і безумовно